

Vergaderjaar 2025–2026

26 991

Voedselveiligheid

Nr. 596

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, VISSERIJ, VOEDSELZEKERHEID EN NATUUR

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 juni 2026

Hierbij bied ik uw Kamer, mede namens de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, het evaluatierapport aan over de uitvoering van de wettelijke onderzoekstaken op het gebied van Voedselveiligheid Beleid (hierna WOT-VV Beleid) over de periode 2021–2025. Het evaluatieonderzoek is in opdracht van het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) uitgevoerd door het onafhankelijk onderzoeks- en adviesbureau Dialogic. In de evaluatie is onderzocht in hoeverre er sprake is van een doeltreffende en doelmatige uitvoering van de WOT-VV Beleid. Ik beschrijf de belangrijkste conclusies en aanbevelingen uit de evaluatie en geef mijn beleidsreactie.

Typering wettelijke onderzoekstaken

Het Ministerie van LVVN laat zes wettelijke onderzoekstaken (WOTs) uitvoeren, zijnde: Besmettelijke Dierziekten, Voedselveiligheid, Genetische Bronnen, Natuur en Milieu, Visserij Onderzoek en Economische informatievoorziening. Het domein Voedselveiligheid is opgesplitst in twee programma's: de WOT-Voedselveiligheid Beleid (WOT-VV Beleid) en de WOT-Voedselveiligheid Handhaving (WOT-VV HH). Middels de WOT-VV Beleid wordt de overheid voorzien van data (o.a. uit analyses), expertise, advies, methoden en faciliteiten. Deze ondersteuning stelt de overheid in staat om (inter)nationale wet- en regelgeving uit te voeren en verplichtingen uit (inter)nationale verdragen na te komen.

Gegeven het publieke belang van de wettelijke onderzoekstaken, stelt de overheid extra eisen aan de onafhankelijkheid, betrouwbaarheid en transparantie van de uitvoering van deze taken. Deze eisen zijn vastgelegd in de Overeenkomst Wettelijke Onderzoekstaken (2018) tussen LVVN en Wageningen University & Research (WUR). Hiermee zijn de WOT-instituten binnen WUR formeel erkend als nationale instellingen voor uitvoering van publieke taken. Wageningen Food Safety Research

(WFSR), een onderdeel van Wageningen University & Research (WUR), voert de wettelijke onderzoekstaken uit op het gebied van voedselveiligheid.

Omschrijving van WOT-VV Beleid

De WOT-VV Beleid ondersteunt de overheid (LNV, VWS en NVWA) bij het waarborgen van voedsel- en voederveiligheid en voedselintegriteit, met een primaire focus op chemische voedselveiligheid. De WOT-VV Beleid omvat op hoofdlijnen de volgende wettelijke vaste taken:

- De functie van referentie- en onderzoekslaboratorium op het vlak van voedselveiligheid (inclusief diervoeders);
- Het uitvoeren van de toegewezen Europese (EURL) en Nationaal Referentie Laboratorium (NRL) functies en overige borgingstaken;
- Vertegenwoordiging in (inter)nationale gremia ter beoordeling van voedselveiligheid, incl. advisering, dossierbeoordeling en methodeharmonisatie;
- Ontwikkeling en instandhouding van kennis, modellen, dataverzamelingen en methoden ten behoeve van bestaande en nieuwe analyses op het gebied van voedsel- en voederveiligheid en voedselintegriteit;
- Crisisparaatheid op het gebied van chemische voedselveiligheid binnen afgesproken domeinen en de functie van crisisorganisatie (24/7 beschikbaarheid);
- Ondersteuning van het bureau Risicobeoordeling & onderzoek van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA-BuRO);

Naast de vaste taken worden er variabele taken uitgevoerd zoals surveys, beleidsonderbouwing, methodeontwikkeling en inventariserend onderzoek.

De WOT-VV Beleid wordt aangestuurd door een Opdrachtgeversoverleg. De leden zijn afkomstig uit de relevante onderdelen van de ministeries van LNV en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en NVWA-BuRO. Zij bepalen de strategie van de WOT-VV Beleid en keuren de activiteitenplannen en het activiteitenverslag goed. Het Opdrachtgeversoverleg wordt geadviseerd door Adviescommissies, bestaande uit deskundigen van betrokken ministeries, de NVWA en NVWA-BuRO.

Conclusies en aanbevelingen evaluatierapport

De centrale vraag van de uitgevoerde evaluatie is in hoeverre sprake is van een doeltreffende en doelmatige uitvoering van de WOT-VV Beleid over de looptijd van de Uitvoeringsovereenkomst WOT-VV Beleid van 2021 tot 2025. Dialogic concludeert dat het overkoepelende oordeel over doelmatigheid en doeltreffendheid van de WOT-VV Beleid over deze periode positief is. Er is sprake van een doelmatige en doeltreffende uitvoering en opzet van de WOT-VV Beleid. De WOT-VV Beleid draagt direct bij aan de ontwikkeling en toegang tot relevante en actuele kennis, informatie en data voor de onderbouwing van voedselveiligheidsbeleid. De uitvoering van projecten en rapportages vindt naar tevredenheid plaats, doelstellingen worden behaald, budgetoverschrijdingen zijn beperkt en het afwegingskader ondersteunt de selectie van de juiste onderwerpen en activiteiten. De efficiënte uitvoering van de WOT-VV Beleid wordt ondersteund door een goede governance en structurele afstemming in uitgebreide overlegstructuren tussen betrokken partijen.

Dialogic komt met een aantal aanbevelingen ter verbetering van de WOT-VV Beleid. De eerste aanbevelingen richten zich op het verbeteren van de samenwerking tussen verschillende partijen zoals de opdracht-

gevers, onderzoekers en de adviescommissies. Ook wordt er nadruk gelegd op het verbeteren van kennisoverdracht binnen de WOT-VV Beleid door de relatie tussen beleid en onderzoek te verstevigen.

Verdere aanbevelingen richten zich op verbetering van de doeltreffendheid en doelmatigheid van de organisatie en processen. In dit kader wordt geadviseerd voor projecten goede onderlinge afstemming te borgen, overlap van overleggen te verminderen, samenwerking met andere kennisinstellingen te intensiveren en het afwegingskader voor onderzoeksprioritering meer bekendheid te geven.

Ten slotte zijn er aanbevelingen die zich richten op het zorgen voor flexibiliteit en financiële ruimte voor variabele taken binnen de WOT-VV Beleid, en op het behoud van onafhankelijkheid volgens de geldende onafhankelijkheidseisen in relatie tot opdrachten voor derde partijen.

Beleidsreactie

Ik ben blij met de uitkomsten van de evaluatie. Het beeld uit het rapport is positief ten aanzien van de opzet en uitvoering van de wettelijke onderzoekstaken. De WOT-VV Beleid draagt direct bij aan de ontwikkeling en toegang tot relevante en actuele kennis, informatie en data voor de onderbouwing van het voedselveiligheidsbeleid. Er wordt gewerkt aan een nieuwe uitvoeringsovereenkomst die in de loop van 2026 in zal gaan. Bij de invulling van deze nieuwe uitvoeringsovereenkomst worden de conclusies en aanbevelingen van Dialogic meegenomen.

De aanbevelingen worden als waardevol gezien en worden overgenomen. Ten aanzien van de aanbevelingen over het verbeteren van de samenwerking en kennisoverdracht zullen procesmatige en inhoudelijke stappen worden genomen. Zo zal verdere aanscherping van beleidsvragen in de programmeringscyclus plaatsvinden en zal er een sterker beroep worden gedaan op de inhoudelijke expertise van betrokkenen in overlegstructuren. Gegeven de aanbevelingen over verbetering van de doeltreffendheid en doelmatigheid van organisatie en processen wordt het Afstemmingoverleg opgeheven en zal het RIVM worden uitgenodigd om deel te nemen aan relevante overleggen. In het licht van de aanbeveling gericht op het zorgen voor flexibiliteit en financiële ruimte voor variabele taken, zal er in de programmeringscyclus jaarlijks gekeken worden naar deze ruimte voor variabele taken en naar onderzoeksprioritering op basis van het afwegingskader. Ten slotte wordt de aanbeveling overgenomen om de geldende onafhankelijkheidseisen bij werken voor derden te blijven behouden.

Met de betrokken partijen wordt een uitvoeringsagenda opgesteld waarin wordt vastgelegd hoe gezamenlijk verdere uitvoering wordt gegeven aan de aanbevelingen. Dit zal de WOT-VV Beleid nog verder versterken.

Tot slot

De WOT-programma's worden elke vijf jaar door een extern bureau geëvalueerd. In 2030 zal de volgende evaluatie van de WOT-VV Beleid plaatsvinden.

De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
J. van Essen